E11/2025 vp x
Toiminnanjohtaja Tapani Veistola
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
YmV 10.4.2025

Lintudirektiivin tarkistaminen valkoposkihanhen ja merimetson osalta

Valkoposkihanhi

Valkoposkihanhia esiintyy Suomessa kahta kantaa: pohjoiset läpimuuttajat ja Itämeren pesimäkanta, joka on levinnyt myös joillekin sisämaan järville.

Läpimuuttajista on tullut viljelyksille vahinkoja. Ne korvataan, mutta lisäksi ennalta ehkäisyyn kehitettiin erityisessä hankkeessa 2020-luvun alussa monia keinoja (mm. monet pelottelukeinot, hanhipellot jne.). Luonnonvarakeskuksen kokeissa huomattiin lisäksi, että lintujen ampumisesta ei ole lisäarvoa verrattuna pelottelemiseen paukkupatruunoilta. Siksi lajin metsästyksestä ei ole hyötyä eikä ampumislupia ole enää annettu.

Rakentavaksi vaihtoehdoksi “Hanhipellot ihmisten ja valkoposkihanhien välisen ristiriidan lievittäjänä” -tutkimushankkeessa (2021-2023) laadittiin suositukset hanhien maataloudelle aiheuttamien vahinkojen hallitsemiseksi:

- “Tuetaan hanhi- ja karkotuspeltojen – hanhipeltokonseptin – toimintaa jatkossa. Hanhille osoitetut pellot, sekä pellot, joilta hanhet karkotetaan, ovat yhdessä toimiva tapa vähentää ja hallita valkoposkihanhien aiheuttamia maatalousvahinkoja.
- Kehitetään ja tuetaan tehokkaiden ja oikein ajoitettujen hanhien karkotusmenetelmien käyttöä.
- Vahvistetaan viranomaisten yhteistyötä ja tiedonkulkua hanhipeltojen ja karkotuslupien hallinnoimisessa, jotta hanhia voidaan karkottaa mahdollisimman tehokkaasti erityisesti keväisin, jolloin syntyvät suurimmat vahingot.
- Kehitetään korvausjärjestelmää ja hanhipeltokonseptia pitkäjänteisesti. Varmuus vahinkojen korvaamisesta ja ennaltaehkäisevien toimien jatkuvuudesta ovat tärkeitä viljelijöiden ammatinharjoittamisen ja hanhiasioiden kestävän ja oikeudenmukaisen hallinnan kannalta.”

Lisäksi huomattakoon, että maamme pesimäkannasta ei ole tullut isoja vahinkoja viljelyksille. Keskustelu niistä on keskittynyt lähinnä puistojen jätöksiin. Metsästys ei ole niihinkään kestävä ratkaisu.

Merimetso

Merimetsolle on annettu nykysäädöksinkin paljon erilaisia poikkeuslupia, jotka kohdistuvat maamme pesimäkantaan sen pesimäaikana. Esimerkiksi Kansallisessa merimetsostrategiassa (YM 2019) todettiin s. 14: “Vuodesta 2015 alkaen merimetsoihin ja muihin rauhoitettuihin lintuihin liittyvien poikkeuslupien käsittely on keskitetty Varsinais-Suomen ELY-keskukseen (VARELY). Se on käsitellyt 18.10.2019 mennessä 33 merimetsolupahakemusta, joista 22 on ollut myönteisiä (67 %).”

Merimetson syysmuutto alkaa jo loppukesällä. Siksi vesilintujen metsästyksen alkaessa elokuussa maassamme on Norjasta ja Venäjältä tulleita muuttolintuja. Näiden läpimuuttavien lintujen metsästys ei kohdistu pesimäkantaamme eikä ratkaise sen aiheuttamia ongelmia. Siksi korkein hallinto-oikeus kumosi hiljattain tuhannen linnun ampumisluvan (KHO:2025:15).

Yhteenveto

Metsästys ei ratkaise valkoposkihanhen eikä merimetson ongelmia. Vaikka valkoposkihanhi ja merimetso lisättäisiin lintudirektiivin liitteeseen II/B, Suomi joutuisi noudattamaan kevätmuuton ja pesimäajan aikaisia metsästysaikoja. Poikkeuslupien tarve ja myös valkoposkihanhella keväisten viljelysvahinkojen korvaamisen tarve säilyisivät ennallaan.

Vahinkojen ennaltaehkäisyyn on kehitetty monia ampumista kestävämpiä keinoja. Milloin tämä ei onnistu, tulee jatkaa poikkeusluvilla. Perusmuistionkin mukaan Euroopan komissio on täsmentämässä tätä koskevia ohjeitaan.

Paljon kestävämpää olisi, että Suomi valmistelisi esityksiä siirtää uhanalaisia ja uhanalaistuvia lintulajeja II-liitteistä liitteeseen I. Niissä on paljon Suomessa pesiviä lajeja, varsinkin sorsalintuja ja kahlaajia. Niiden suojelu on riippuvaista niiden menestyksestä muutto- ja talvehtimisalueilla. Metsästyspaineen poisto olisi nopea keino auttaa niitä.

Kirjallisuutta

- Hanhipelto-hanke https://www.luke.fi/fi/projektit/hanhipelto/julkaisut
- Kansallinen merimetsostrategia ja toimenpidesuunnitelma. Ympäristöministeriö 2019.

Lisätietoja

- puheenjohtaja Hanna Halmeenpää, p. 050 5644 122, hanna.halmeenpaa@sll.fi
- ympäristöpäällikkö Antti Heikkinen. p. 044 901 0461, antti.heikkinen@sll.fi
- toiminnanjohtaja Tapani Veistola, p. 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi